

MINA EI LÄHE! Miks ja kuidas noored

Paljudele noormeestele on kohustuslik ajateenistus tülik ja nad võivad väga madalale laskuda, et sealt ära pääseda.

HENRY-LAUR ALLIK

henry.laur.allik
@ekspress.ee

Kutsealuste arv, kes kõlbmatuks tunnistatakse, on uskumatult suur. Riigil, Kaitseväel ja Kaitseressursside Ametil on kõigil oma arusaam, miks noored ei soovi aega teenima minna.

Kuid kas hiljutise võltstõendite skandaali ajal küsis keegi noormeeste endi käest? Ei küsinud. Siin on mõned lood täiesti tavalistelt noormeestelt, kes ajateenistusest kõrvale viilisid. Nad ei soovinud minna.

Väljaande Telegram looja **Hando Tõnumaa** väitis oma 29. juuni arvamusartiklis, et kaitseväeteenistus pole kohustuslik ning tegemist on lihtsalt väljapressimisega. Osa neist noortest arvab samamoodi. Soovisime rääkida ka Kaitseressursside

Ameti psühhiaatriga, kelle juurde noored oma hädasid kurtma lähivad, kuid eetilistel kaalutlustel seda meile ei võimaldatud.

Mihkel (22)

Kui ma tahaksin süüa konservtoitu ja et mind käsutaks üheksa klassi haridusega kiilakas, siis ma pigem läheksin Soome ehitajaks kui sõjaväkke. Keeldun kategooriliselt raiskamast 11 kuud oma noorest elust sõjaväe peale ning pigem õpin ülikoolis.

Kui ma vaatan, kui palju uut olen viimase 11 kuu jooksul õppinud, olen oma seisukohas aina kindlam. Üheksa sõpra kümnest, kes on sõjaväes käinud, ütlevad, et see on suures osas mõttetu.

Sõjaväest pääsemiseks tuli lihtsalt komisjonis oma ärevushäired ja migreen hullemaks rääkida. Haigusloos on diagnoosid juba aastaid olnud. Ma küllap olengi sõjaväkke kõlbmatu ja võib-olla on see isegi kompliment. Eestit tahan kaits-

.. EI SAA KUIDAGI

KAITSEVÄKKE MINNA

ta, aga mitte püssiga metsas. Sõjapolukorras paadiga ei põgeneks ning jääks siia. Küll endale siin otstarbe leian. Kohustus ühiskonna ees on ikka.

Meelis (26)

Lihtsalt ei viitsinud minna. Ma ei tea, kas see just viilimise alla läheb, aga mind „päästis“ ajateenistusest kohtu poolt määratud kriminaalkaristus. Pärast advokaadi- ja kohtukulude maksmist oli isegi hea meel näha, et mind otsustati seetõttu otse reservi saata. Nagu öeldakse, iga asi on millekski hea. Kas mina ei taha Eestit kaitsta? Artikkel viis kaitseks meie riiki.

Gunnar (27)

Olin tol ajal üpris noor, umbes 18aastane vist. Ma ei mõelnud Eesti kaitsmise peale. Rohkem mõtlesin enda naha päästmisele ning põhjendasin seda kas sõja vihkamise või patsifismiga. Miks sunnitakse mind teisi samasuguseid teadmatuses inimesi tapma õppima? Umbes selline põhjendus. Asjaolu, et ma sel strateegilisel hetkel kellesegi armunud olin, pani mind ka rohkem sõjaväest ära tahtma.

Kaitseväest ära viilivad?

Sain ära sellega, et olin psühhiaatri juures täiesti aus. Kui küsiti, kas ma mõtlen enesetapu peale, siis vastasin, et jah. Ma ütlesin, et kui mind piisavalt nurka suruda, siis mine sa tea - kõik on võimalik. Mind saadeti edasisele uurimisele, kus tegin mingi isiksusehäirete testi. Otsest häiret ei olnud, olid kalduvused. Aga kirja sain endale kohanemishäire, sestap ka vabastus. Ma mainisin mõlemale arstile, et ei taha sõjaväkke minna. Olin väga mittepatriootlik neil aastatel.

Kui küsida minu käest praegu, kaheksa-üheksa aastat hiljem, siis ma vastaks, et pigem kaitseksin Eestit. Olen vahepeal oma äraviilimist kahetsenud. Mitte ainult selles mõttes, et tahaks olla valmis kodumaad kaitsema, vaid ka enesedistsipliini tugevdamiseks. Kui tuleks uus kutsse, ma arvan, et käituksin teisiti. Samas, mine tea.

Anti (22)

Üldiselt ei tunne huvi. Ei pea õigeks, et riik piirab õigust vabalt otsustada, kas tahad sõjalist väljaõpet või mitte. Vastumeelt tekitab viimaste aastate sõjapoliitika, mille najal riik arvab, et võib sõita üle inimeste põ-

hiõigustest ja -vabadustest, piirates ettevõtlusvabadust ja jõhkralt riivates eraomandi puutumatust, õigustades oma tegevust julgeoleku tagamisega.

Mul oli õlavigastus, mida sealne üldarst ei uskunud. Psühhiaatri juures skeemisin ära, mis sai peamiseks põhjuseks. Ütlesin, et mul on sotsiaalfobia ja satun ärevusse teiste inimestega koos olles. Riiki väga kaitsta ei taha.

Eero (23)

Ei tahtnud, kuna mind saadab ainult armastus. Maailmarahu ei saavuta vägivalla ja sõjakusega. Näha oli, kuhu see sõjakus hõberemmelga teema juures viis. Minu silmade läbi edeneb maailmas areng parema heaolu nimel üksnes koostööga, mitte raudkangi näitamisega.

Tol perioodil, kui mind kutsuti kaitsevähke, valdasid mind unhäired, pingepeavalud ja kaela kan-

gus. Lisaks sai räägitud natukene ka ärevusehäiretest, mis 21. sajandil on üks levinuimaid nähtusi noorte seas. Muidugi kaitsen iga päev ligimesi ebaõigluse eest ja kui vaja, ka agressiivsete sõjakate inimeste eest. Aga kui rääkida põhimõttest, et relv kätte ja sõtta, ei näe ma sellel otstarvet. Ma tunnen, et nii kaua kui toetada sõdu relvadega, nii kaua toidetakse rahvastevahelist õõnestamist ja vägivalda. Niikaua saavad sõjad jätkuda.

Joosep (21)

Põhjuseid on palju, miks ei tahtnud minna. Esiteks mul oli seljaga probleeme. Teiseks olid mul sel ajal pan-

galaenud kaelas. Kolmandaks on see minu jaoks lihtsalt ajaraiskamine. Sain perearstilt paberi koos taastusravi saatelehega, et ma pole võimeline väkke minema. Hakkasin neid asju juba ettenägelikult umbes 13aastaselt ajama, et probleeme oleks pikka aega näha.

Küsimuse peale, kas ta Eesti riiki ei taha kaitsta, vastas Joosep, et kindlasti mitte.

Reimo (26)

Kaitsevähke ma ei tahtnud minna, sest olin seda juba küllalt edasi lükanud ning sain väga hea töökoha.

„Hakkasin neid asju juba ettenägelikult umbes 13aastaselt ajama, et probleeme oleks pikka aega näha.”

Joosep (21)